

מערך פעילות בעקבות השיר על התן הזהוב

תקציר הפעילות

היכרות עם בעל חיים נפוץ בסביבת האדם
דרך האזנה לשיר ומשחקים.

מטרות הפעילות

1. היכרות עם מאפייני חיית הבר הנפוצה בסביבת האדם.
2. העמקת החיבור של התלמידים לחיות בר בסביבתם.

שכבת גיל

יסודי

קישור לשיר ולמידע נוסף על התן הזהוב

https://smnh.tau.ac.il/legend/golden_jackal

הקדמה למורה

"אגדה חיה" הוא מיזם מוזיקלי זואולוגי של היוצר שחר אבן צור (מוניקה סקס), בשיתוף מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, אוניברסיטת תל אביב.

המיזם מציג לקהל הרחב את הרעיון כי בטבע הישראלי (ובטבע בכלל) קיים מגוון רחב מאוד של בעלי חיים, תוך התמקדות ב"כוכבים" הפחות מוכרים של הטבע בארץ ובמאפיינים הייחודיים להם. צוות חוקרים במוזיאון סייע בבחירת בעלי החיים לאלבום וסיפק את המידע המדעי עליהם. אבן צור חקר, למד, כתב, הלחין ושר, התאים לכל דמות את הסגנון המוזיקלי שלה, ויצר אלבום ייחודי, שמבוגרים וצעירים יכולים ליהנות ממנו יחד.

תיאור הפעילות

הפעילות כוללת האזנה לשיר על חיית בר ופעילות בעקבות המידע שנלמד מהשיר. המערך כולל שלוש הצעות ברמות שונות.

בנוסף, אנו מציעים שאלות פתוחות המיועדות לדיון ושיח. אפשר להשתמש בהן כמטלה לחיפוש התשובה במקורות מידע מהימנים, כפעילות יצירה ועוד.

חיות בר הן כל אותן חיות שאינן מבויתות על ידי האדם, החל מחרקים זעירים ועד יונקים גדולים. חיות הבר ממלאות תפקידים חיוניים במערכות האקולוגיות שהן חלק מהן: חלקן מאביקות צמחים, אחרות מפרקות חומר אורגני, יש המפיצות זרעים ואחרות מסייעות בוויסות אוכלוסיות מזיקים. הכרת חיות הבר החיות בקרבת האדם מאפשרת לתלמידים להבין את חשיבותן ולחזק את תחושת האחריות והמסוגלות של התלמידים להגן על חיות הבר בסביבתם הקרובה.

פתיחת הפעילות - האזנה מודרכת

צפו בקליפ על התן הזהוב [בקישור](#). לפני הפעלת השיר בקשו מהתלמידים לשים לב לפרטים הבאים, המופיעים בשיר:

- א. לאיזו קבוצה של בעלי חיים שייך התן? (יונקים, יש לו פרווה)
- ב. ממה התן ניזון? (הוא אוכל כל: חיות קטנות, חרקים, פירות וירקות)
- ג. מתי הוא פעיל? ביום או בלילה? (פעיל לילה)
- ד. איך הוא מסמן את השטח שבו הוא חי? (מסמן בשתן ובגללים)

פעילות בעקבות השיר

אפשרות א' – ציור השראה:

בקשו מהתלמידים לצייר ציור בהשראת מה שלמדו מהשיר על התן הזהוב. מתלמידי הכיתות הגבוהות יותר אפשר לבקש להוסיף שלוש עובדות על התן שהם למדו מהשיר.

אפשרות ב' – שרשרת סיפור:

בקשו מהתלמידים לספר סיפור בהמשכים על התן. כל תלמיד/ה מוסיפים משפט לסיפור, הקשור לתן הזהוב. לדוגמה: ערב אחד פגשתי בפארק הירקון בעל חיים בעל פרווה זהובה.....לבעל החיים קראו תן זהוב והוא היה עם הגורים שלו.....

אפשרות ג' – אתגר חידות:

בקשו מכל תלמיד/ה לחוד חידה לכיתה, המבוססת על עובדה על התן שהם למדו מהשיר. לדוגמה, האם התן יאכל תפוח? (תשובה: כן, כי בשיר אמרו שהוא אוכל פירות וירקות)

דיון: אפשרות לשאלות העמקה והרחבה

1. האם ראיתם תנים ליד הבית?

בשנים האחרונות אנחנו רואים יותר ויותר תנים שמתקרבים למגורי אדם. מה הם מחפשים שם? קל להם להשיג מזון בפחי אשפה, והם גם ניזונים ממזון שאנחנו משאירים ליד הבית, למשל אוכל של חתולים. התן הוא חיה בר ולא חיה מבויתת, אבל הוא התרגל לחיות בקרבת בני אדם. האם תנים מסוכנים? תנים אינם מסוכנים לאדם, אבל אנחנו תמיד מקפידים לשמור מרחק מחיות בר, גם לטובתן וגם לטובתנו.

2. האם שמעתם תנים ליד הבית?

התנים מייללים. בקשו מהתלמידים ליילל כמו תן. **למי הם מייללים?** היללות משמשות אותם לתקשר עם חברי הלהקה שלהם ועם להקות אחרות.

3. לרוב, התנים פוחדים מבני אדם ומחיות בית, והם ממהרים להתרחק כשמבחינים בהם. **מה אתם חושבים**

שכדאי לעשות כשפוגשים תן?

- **האם להאכיל אותם?** אסור להאכיל תנים. האכלה פוגעת ביכולות הטבעיות של התנים להשיג מזון, גורמת להם להתקרב יותר מדי לבני אדם וגם הופכת אותם לתוקפניים כלפי אנשים שלא מאכילים אותם.
- **מה עוד אפשר לעשות?** לסגור את פחי האשפה ולא להשאיר שאריות אשפה, לא להשאיר מחוץ לבית מזון זמין של חיות בית.
- אם אתם נתקלים בתן שלא מפחד ומתקרב יותר מדי, בתן שנמצא ממש באזור מסחרי עמוס או בתן פצוע או חולה – כדאי לדווח לעירייה במוקד 106.